

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР *Н. М. Кольцун* Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Літературне краєзнавство

освітній ступінь бакалавр

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта

спеціалізація 014.01 Українська мова і література

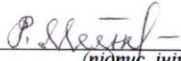
освітня програма / Середня освіта: українська мова і література

тип дисципліни вибіркова

Ізмаїл – 2019

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

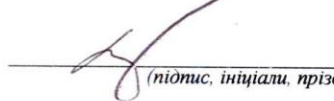
кафедрою української мови та літератури

протокол № 7 від 10.09.2018

Завідувач кафедри
(підпис, ініціали, прізвище) А. О. Колесников

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету
української філології та соціальних наук

(підпис, ініціали, прізвище) І. Б. Циганок

Розробники програми:

Соколова А. В., к. філол. н., доцент кафедри
української мови та літератури

Рецензенти програми:

Райбедюк Г. Б., к. філол. н., професор кафедри
української мови та літератури

1. 1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4(денна ф. н.), 4(заочна ф. н.)	Лекції:	
	22	6
Модуль: I	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	Лабораторні заняття:	
Семестр: 5	Семінарські заняття:	
	26	6
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: 2 - самостійна робота: 1	Консультації:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни – художньо-словесна творчість народів Подунав'я у сукупності її видів і форм, де засобами мови збережено знання про життя і природу, давні культури і вірування; а також відбито світ думок, уявлень, почуттів і переживань, народнопоетичної фантазії.

Метою викладання навчальної дисципліни «*Літературне краєзнавство*» є: оволодіння студентами основних ознак літературного краєзнавства, осмислення історії рідного краю, його духовного життя, національних традицій; з'ясування місця та ролі митців слова (О. Різниченка, М. Василюка В. Виходцева, Г. Лисої та ін.) у літературному процесі сучасної доби.

Передумови для вивчення дисципліни: українська та світова літератури.

Міждисциплінарні зв'язки: історія України, етнографія, культурологія, мистецтвознавство, філософія, літературознавство, естетика, етика, педагогіка, мовознавство (зокрема діалектологія, історія мови, топоніміка), географія.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання:

- предметної галузі та розуміння професії;
- правових та етичних норм, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах;
- сучасних наукових методів філологічних досліджень, достатню підготовку для проведення науково-дослідницької роботи в галузі філологічних наук;
- основних понять, концепцій і фактів сучасної літературознавчої науки.

2. Уміння :

- використовувати професійно-профільовані знання, уміння й навички, досліджувати мовні та літературні явища, вирішувати практичні завдання в галузі філології;

- працювати з комп'ютерною технікою та ефективно використовувати її для обробки матеріалів і результатів досліджень у галузі філології;
- спроможність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово;
- вільно володіти фундаментальними знаннями в галузі філології (основні концепції, праці гуманітарних наук та їх видатні представники);
- користуватися науковою літературою, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників з української мови та літератури для різних типів середніх навчальних закладів з метою виявлення його наукової вірогідності, методичного значення та прогнозування можливих труднощів у засвоєнні навчальних програм;
- володіти спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.

3. Комунікація:

- досконале і вільне володіння державною мовою;
- вести навчальний діалог і ефективно організувати співпрацю.

4. Автономність та відповідальність:

- самостійно здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)							
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Літературне краєзнавство як складова національного краєзнавства.	2	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
2	Бессарабія в житті й творчості українських та зарубіжних класиків: історико-літературний огляд.	8	4	4	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	20
3	Одеське літературне краєзнавство.	2	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	14
4.	Творчість репрезентантів Одеського літературного краєзнавства.	6	4	2	-	-	-	8	2	-	2	-	-	-	14
5	Ізмаїльське літературне об'єднання імені М. Василюка.	2	2	-	-	-	-	10	2	2	-	-	-	-	14
6	Творчість репрезентантів Ізмаїльського літературного об'єднання імені М. Василюка.	16	4	12	-	-	-	16	2	-	2	-	-	-	14
7	Літературне об'єднання «Дунайська хвиля».	6	2	4	-	-	-	18	2	-	2	-	-	-	14

8	Аркадіївський літературний клуб.	6	2	4	-	-		10	-	-	-				14
	Проміжний контроль														
	Разом:	48	22	26				72	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Літературне краєзнавство як складова національного краєзнавства. Тлумачення терміну «літературне краєзнавство» в науковій літературі. Родовід національного краєзнавства. Сучасний погляд на «літературне краєзнавство». Роль літературного краєзнавства в забезпеченні виконання регіональної складової національного виховання.

Тема 2. Бессарабія в житті й творчості українських та зарубіжних класиків: історико-літературний огляд (І. Котляревський, О. Пушкін, Х. Ботев, М. Емінеску, М. Коцюбинський та ін.). Ізмаїльський епізод біографії О. Пушкіна. Життя і творчість видатного болгарського поета Христо Ботева. Михайл Емінеску – румунський і молдавський поет; почесний академік Румунської академії. Молдовський період у творчості М. Коцюбинського.

Тема 3. Одеське літературне краєзнавство. Одеська обласна організація спілки письменників України. Друковані органи Одеської письменницької організації (ж. «Одеса», антологія-довідник «Письменники Одещини»). Діяльність літоб'єднання для талановитої молоді ім. С. Бандуренка. Функціонування різних літературних об'єднань національних меншин (літературна патріотична спілка «Одески літературен кръжец»).

Тема 4. Творчість репрезентантів Одеського літературного краєзнавства. Патріотичний пафос лірики В. Мороза. Самобутність таланту Б. Нечерди. Глибокий ліризм поезій В. Березінського. Бессарабський лірик О. Різниченко. Пісенний характер лірики Н. Мовчан-Карпусь.

Тема 5. Ізмаїльське літературне об'єднання ім. М. Василюка. Історія створення і діяльність Ізмаїльського літературного об'єднання. Діяльність дитячо-юнацької студії «Причал» (керівник Т. Кібкало). Поетичний альманах «Измаил литературный».

Тема 6. Творчість репрезентантів Ізмаїльського літературного об'єднання імені М. Василюка. «Придунай журавлиний» у художніх осяяннях М. Василюка. Дитячий світ поезій Т. Кібкало. Тонкий ліризм віршів В. Реви. Специфіка поетичного доробку Л. Олійник.

Тема 7. Літературне об'єднання «Дунайська хвиля». Діяльність літературного об'єднання «Дельта». В. Виходцев: грані поетичного світу. Поетична творчість А. Качана. Музичний характер поезій Є. Томші. Фольклорні мотиви поезій М. Карадобри.

Тема 8. Аркадіївський літературний клуб. Творча діяльність «аркадійців» (поетичні збірки, видання альманахів та журналу). Ліричні одкровення арцизьких поетів і прозаїків. Творча робота районних літоб'єднань.

5.2. Тематика практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Бессарабія в житті й творчості українських та зарубіжних класиків.	4
3	Творчість письменника-дисидента Олекси Різниченка.	2
4	«Кобзарська дума» в житті і творчості Михайла Василюка.	4
5	Художня специфіка творчої манери Таміли Кібкало.	4
6	Ліричне «Я» поета Володимира Рєви.	4
7	Бессарабський лірик Валерія Виходцев.	4
8	Творча діяльність репрезентантів Арцизького літоб'єднання.	4
	Разом	26

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи (опрацювання навчальних тем)	Кількість годин	Форма звітності
1	Тема: Бессарабія в житті й творчості українських та зарубіжних класиків. Завдання: 1. Підготувати ідейно-художній аналіз творів: М. Коцюбинський «Пе-коптьор», О. Пушкін «Послание Баратынскому», «К Овидию», «Цыганы», «Клеветникам России», «Полтава», «Кирджали». 2. Знайти у згадуваних вище творах цитати, де митці подають опис бессарабської природи. 3. Законспектувати статтю: Попович К. М. Коцюбинський у контексті молдавського ареалу // Слово і час. – 1999. – №1.	10	конспект
2	Тема: Одеське літературне красназнавство. Завдання: 1. Опрацювати письмово антологію: Письменники Одещини – на межі тисячоліть: Антологія-довідник/ Упоряд. Б. І. Сушинський. – Одеса, 1999. 2. Законспектувати статтю: Сінкевич Т. Одноримки Олекси Різниченка // Українська мова та література. – 2008. – Ч. 39 (583).	8	конспект
3	Тема: Ізмаїльське літературне об'єднання ім. М. Василюка Завдання: Підготувати літературні портрети поетів Ізмаїльського літоб'єднання.	10	конспект
4	Тема: «Придунай журавлиний» у художніх осяяннях М. Василюка Завдання: 1. Законспектувати статтю: Райбедюк Г. Б. «Придунай журавлиний» Михайла Василюка / Г. Б. Райбедюк // Українська мова і література в школах України. – 2016. – № 4. – С. 32-33. 2. Написати есе на тему: «Кобзарська дума» в житті і творчості Михайла Василюка».	8	конспект, есе
5	Тема: Дитячий світ поезій Т. Кібкало. Завдання: 1. Законспектувати статтю: Райбедюк Г. Б. Світло душі Таміли Кібкало : штрихи до портрета берегині рідного слова в українському Придунав'ї	8	конспект, письмовий аналіз

	/ Г. Б. Райбедюк // Українська мова і література в школах України. – 2017. – № 9. – С. 60-63. 2. Підготувати художній аналіз збірки Т. Кібкало «На Дунаї хвиля грає» (Збірка віршів для дітей / Т. О. Кібкало. – Ізмаїл : Ірбіс, 2017. – 100 с.).		
6	Тема: Літературне об'єднання «Дунайська хвиля». Завдання: 1. Законспектувати статтю: Б. Сушинський. Ріка вселюдської самотності // Дзвони вічного добра. – Ізмаїл-Кілія, 1998. 2. Написати есе на тему : «Молитва коханню» В. Виходцева.	10	конспект, есе
7	Тема: Поетичний світ Галини Лисої Завдання: Підготувати літературний портрет Галини Лисої.	8	конспект
8	Тема: Аркадівський літературний клуб. Завдання: 1. Підготувати доповіді на теми: - Оптимістичні мотиви лірики Т. Шарнікової. - В.Василенко – видатний гуморист Арцизького краю. - Гуманістичний пафос творчості О. Ткача. - В. Куртова – співець природної краси. 2. Законспектувати статтю: Сушинський Б. «Ари Ана» – творческа душа Арциза // Одеськіє известія. – 2007. – 15 декабрія.	10	конспект, тексти доповідей
	Разом	72	

Тематика індивідуальних науково-дослідних завдань

1. Поетична творчість письменника-дисидента О. Різниченка.
2. Художній світ Н. Мовчан-Карпуть.
3. Сучасне літературно-мистецьке життя Придунав'я (літературні угруповання, альманахи, виступи письменників у періодиці).
4. Михайло Василюк – митець і громадянин.
5. Громадський пафос лірики Михайла Василюка.
6. «Придунай журавлиний» у художніх осяннях Михайла Василюка.
7. Ізмаїльське літературне об'єднання імені Михайла Василюка.
8. Любовна лірика Людмили Олійник.
9. Глибокий ліризм віршів Галини Лисої.
10. Жіноча тема в поетичній творчості Галини Лисої.
11. Художня специфіка творчої манери Таміли Кібкало.
12. Своєрідність дитячих віршів Таміли Кібкало.
13. Літературне об'єднання «Дунайська хвиля».
14. Творчість репрезентантів літературного об'єднання «Дунайська хвиля».
15. Валерій Виходцев: грані поетичного світу.
16. Любовна лірика Валерія Виходцева (Цикл «Молитва коханню»).
17. Історіософські візії в поетичній творчості Валерія Виходцева.
18. Пісенна лірика поетів Придунав'я.
19. Російськомовна поезія Ізмаїльщини: загальна характеристика (І. Воронова, Л. Кисельов, Л. Олійник, Ольга і Наталя Гур'єви, С. Льовін та ін.).

20. Своєрідність фольклору Придунав'я.

21. Література Придунав'я як органічна складова загальнонаціональної культури.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота (проводиться у тестовій формі).

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант I

Модульна контрольна робота

1. Масове піднесення народного краєзнавства спостерігалось:

а) у 20-х рр. XX ст.;

в) у 60-х рр. XX ст.;

б) у 40-х рр. XX ст.

г) у 80-х рр. XX ст.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. *Шкала та критерії оцінювання знань студентів.*

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Досягнення студентів на семінарських заняттях оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому

	окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Самостійна робота та індивідуальні завдання оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Вид	Максимальна кількість балів
Конспектування наукових статей	5
Письмовий аналіз	5
Презентації	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота проводиться письмово у формі тестових завдань.

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою:

- від "0" до "30"

Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу. Результати проміжного контролю слід зазначити у відомості обліку успішності здобувачів вищої освіти протягом 2-х днів після його проведення, але обов'язково до початку екзаменаційної сесії.

Оцінка з проміжного контролю не перескладається. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, деканат складає додатковий розклад.

8.5. Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Оцінку за семестр з дисципліни, що закривається заліком, слід виставляти після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти 0,7 та 0,3); при цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти не передбачено.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби передачі навчальної інформації – екранна (проекційна) апаратура (діапроектори, кінопроектори, графопроектори, відеопроектори) і звукова апаратура (магнітофони, музичні центри, програвачі і підсилювачі мови).

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Лебеденко.О. М., Тичина А. К. Українське Подунав'я: минуле та сучасне: Навч. посібник. Одеса: Астропринт, 2002. – 208 с.
2. Культурний простір бессарабських болгар: монографія / Відп. Ред. Шевчук Т. С. – Ізмаїл-Болград: Ірбіс, 2018. – 204 с.
3. Литературная Бессарабия. – Измаил, 1998.
4. Пасічник Є. А. Літературне краєзнавство в школі / Є. А. Пасічник. – К. : Радянська школа, 1965. – 133 с.
5. Письменники Одещини – на межі тисячоліть: Антологія-довідник.[Текст] / Упоряд. Б. І. Сушинський. – Одеса : Астропринт, 2004. – 136 с.
6. Соколова А. В. Літературне краєзнавство півдня Одещини: навчально-методичний посібник. – Ізмаїл, 2014. – 122 с.
7. Українське Придунав'я у світлі гуманітарних досліджень: до 75-річчя Ізмаїльського державного гуманітарного університету / [Верховцева І. Г., Запорожченко О. В., Кічук Я. В. (керівн. авт. кол.), Колесников. А. О., Луньова О. К., Пастир І. В., Райбедюк Г. Б., Рева-Левшакова Л. В., Соколова А. В., Тодоров В. І., Томчук О. Ф., Шевчук Т. С., Филипенко А. О.]. – Ізмаїл: СМІЛ, 2015. – 230,[1] с.

10.2. Допоміжні джерела

1. Андрианов И.Ю. Пушкин и Измаил // Придунайские вести. – 2002. – 6 июня.
2. Бесчалина О. Журавлі життя... // Придунайские вести. – 2006. – 24 июня.
3. Богомоллова Т. Поэтическая премьера на юбилее: презентация трех книжек Т. Кибкало // Собеседник Измаила. – 2007. – 6 сентября.
4. Василюшин О.В., Василюшина І.Ф. Урок літератури рідного краю // Українська мова і література в школі. – 1991. – №4.
5. Василюк М. Придунай журавлинний: Поезії. Одеса: Астропринт. –2003.
6. Василюк М. Серце на долоні бандури. – Ізмаїл, 2005.
7. Виходцев В. Дзвони вічного добра. Поезії. – Ізмаїл-Кілія. – 1998.
8. Виходцев В. Із збірки «Дана Дунаю» // Чорноморські новини. – 2001. –14 липня.
9. Горда М. Формування творчої особистості майбутнього вчителя в процесі вивчення літератури рідного краю // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – №2.
10. Грищенко П. Сергій Льовін: від рими до образу. Передмова до збірки «Зажечь рассвет». – Одесса, 2000.
11. Грусевич І. Співець Придунав'я // Рідне слово. – 1995. – 23 лютого.
12. Грусевич І. Таланту жити у віках // Придунайские вести. Рідне слово. –1997. – 20 лютого.

13. Дунайська хвиля. Вірші поетів Кілії. – К., 1998.
14. Жупанський Я. Про об'єкт і предмет вивчення національного краєзнавства // Краєзнавство. –1994. – №1-2.
15. Измаил литературный. Альманах произведений. – Измаил. – 2004.
16. Каминский А. Пушкин в Измаиле // Придунайские вести. – 2007. – 20 января.
17. Картельян О. Обнаженная душа. Сборник стихов. – Измаил, 2001.
18. Кібкало Т. О. Дві мови – два крила / Т. О. Кібкало. – Ізмаїл : СМІЛ, 2005. –64 с.
19. Кібкало Т. О. На Дунаї хвиля грає : Збірка віршів для дітей / Т. О. Кібкало. – Ізмаїл : Ірбіс, 2017. – 100 с.
20. Кожевников Ю. Михаил Єминеску и проблема романтизма в румынской литературе XIX в. – М., 1968.
21. Лебеденко Н.П. Пушкин и русский символизм. – Одесса: Маяк, 1988.
22. Лисенко А. Літературне краєзнавство в системі післядипломної педагогічної освіти // Українська мова і література в школі. – 2002. – №5.
23. Литературный Измаил. Поетический альманах. – Измаил, 1999.
24. Літературна Одеса. Журнал Одеської обласної організації Національної Спілки письменств України. – 2000. – №1-2.
25. Милонов Н. Литературное краеведение. – М., 1985.
26. Мовчан-Карпусь Н. М. Батькова тополя: Поезії. – Одеса, 1997.
27. Нечерда Б. А. Остання книга: Поезії. – Одеса, 1998.
28. Одесский год Пушкина: Литературное краеведение / Авт.-сост. К.С.Саркисьян. – Одесса: Маяк, 1979. – 247с.
29. Поглубко К. Христо Ботев і Росія. – Кишинев, 1976.
30. Попович К. М.М. Коцюбинський у контексті молдавського ареалу // Слово і час. – 1999. – №1.
31. Попович К. Михаил Єминеску. – Кишинев, 1982.
32. Райбедюк Г. Світлій пам'яті славетного земляка Михайла Василюка присвячується // Моя земля. – 2004. – 10 септембрія.
33. Райбедюк Г. Б. Світло душі Таміли Кібкало : штрихи до портрета берегині рідного слова в українському Придунав'ї / Г. Б. Райбедюк // Українська мова і література в школах України. – 2017. – № 9. – С. 60-63.
34. Різниченко О. З людей. – Дрогобич, 2000.
35. Сінкевич Т. Одноримки Олекси Різниченка // Українська мова та література. – 2008. – Ч. 39 (583).
36. Сушинський Б. Ріка вселюдської самотності // Дзвони вічного добра. – Ізмаїл – Кілія, 1998.
37. Тронько П. Родовід українського краєзнавства // Краєзнавство: Науково-популярний журнал. – 1993. – №1.
38. Унджиев Г., Унджиева Ц. Христо Ботев. – М., 1976.
39. Шарникова Т. Весенняя сказка души. – Арциз, 2007.
40. Шуляр В. Уроки літератури рідного краю: технологія підготовки і проведення // Дивослово. – 2003. – №7.